

Vedlegg 4: Beskrivelse av naturverdiene i Ursvatnet

Ursvatnet

**

Referanse:

Gaarder G. 2018. Naturverdier for lokalitet Ursvatnet, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2017. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6174>)

Referansedata

Fylke: Nordland
Kommune: Brønnøy
H.o.h.: 48 - 787moh

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2017
Inventør: UHA, GGA
Vegetasjonssone: mellomboreal 30% (ca 2120daa) nordboreal 30% (ca 2120daa) alpin 40% (ca 2830daa)
Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk

Areal: 7066 daa

Sammendrag

Ursvatnet er undersøkt av Geir Gaarder og Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning AS på oppdrag fra Miljødirektoratet. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med frivillig skogvern i 2017.

Området ligger på østsiden av Ursfjorden, nord for Hardangsfjellet i Brønnøy kommune, Nordland fylke. Feltarbeidet ble foretatt den 16. og 20.07.2017.

Det foreslåtte forvaltningsområdet ligger mellom ca. 48 og 787 m.o.h. Det strekker seg fra Ursvatnet, Gårdstjønna og vestre delen av Djupgrunnvatnet i nord, til Rognvardselva i øst, til Hardangsfjellet i sør og Grønlifjellet i sørvest.

Topografien er nokså variert og omfatter flere fjelltopper, åser, berghamre, noen få kløfter, samt store og små ller med ulike helningsgrader og eksposisjon. Det er flere mindre bekker, men knapt tjern eller innsjøer av betydning.

Berggrunnen består mest av glimmergneiser og glimmerskifer, og noe grønnstein, amfibolitt, hornblendeskifer og hornblendegneis nord for Grønlifjellet i sørvest. I nordøst, nordvest og lokalt i sentrale deler er det karstformasjoner i kalkspatmarmor, inkludert flere grotter. Dette er næringsrike bergarter som kan gi grunnlag for artsrik vegetasjon. Dette kommer stedvis frem, men store deler er likevel preget av næringsfattig til svakt intermedieær. Det er mye bart fjell, men i vest er det områder med tynt humus- eller torvdekke, og i øst er det noe forvitringmateriale.

De skogkledte delene av området hører til mellomboreal (ca. 30 %) og nordboreal vegetasjonssone (ca. 30 %), og ligger i klart oseanisk seksjon (O2). Hardangsfjellet i sør med sine utløpere mot nord, de høyestliggende partiene i sørvest, og Høgfjellet i sentrale del, ligger nokså vøreksponert til. Rundt Høgfjellet i sentrale deler, liene lengst øst for foreslått forvaltningsområde og nordvestre deler, ligger mer beskyttet for vær og vind.

Skogsområdene veksler mellom furudominerte partier, og granskog med innslag av boreale løvtrær. Det er mest granskog i øst, vest og sentrale deler, samt i flere mindre kløfter i fjell-liene.

For det meste er det snakk om blåbærskog og svak lågurtskog, men det er også partier med en del med høystaudeskog.

Dominerende treslag er furu og gran, men det er også en del boreale løvtrær som bjørk, rogn, osp, selje og sparsomt med hegg, samt svært lokalt varmekjære arter som alm (VU) og hassel. Enkelte steder ble det plantet gran for 50-60 år siden, men da av stedege sorter. Observerte fremmede arter begrenser seg til et par funn inntil det nedlagte gårdsbruket i Svartdalen sør for Ursvatnet.

Det ble avgrenset 13 kjerneområder, som fordeler seg på kalkbarskog (1), rik barskog (3), på gammel granskog (1), regnskog (1), bekkekløft (1), gammel boreal lauvskog (1), rik edellauvskog (1), åpen kalkmark (1), rikmyr (1), kilde (1) og grotte (1). I enkelte tilfeller er det snakk om overlappende typer.

Verdien til kjerneområdene er forholdsvis lav og fordeler seg på 7 lokalt viktige (C) , 5 viktige (B) og ett svært viktig (A) kjerneområde. Til sammen dekker disse ca 5 % av totalarealet.

Det er påvist enkelte rødlistearter (gullprikklav (VU), gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT), skorpefittlav (NT), svartsonekjuke (NT) og elvemusling (VU)). Karplantefloraen er ganske artsrik og inkluderer en del kalkkrevende arter, noen varmekjære arter og en del lav i lungenever-samfunnet. I området forekommer to rødlistede naturtyper (Lindgaard & Henriksen 2011): boreal gran-regnskog (EN) og høystaudegranskog (NT).

Området skåres nokså lavt på gammelskog og har ikke spesielt god treslagsfordeling. Det skåres bedre på urørthet/ påvirkning, vegetasjonsvariasjon, rikhet, arter og størrelse. På topografisk variasjon og arrondering skåres den høyt.

Med grunnlag i mangelanalyser for skogvernet (Framstad m.fl. 2016), så dekker foreslått forvaltningsområde i første rekke opp mangler knyttet til kalkrik granskog, i mindre grad også knyttet til kalkrik bjørkeskog og boreale regnskoger, samt "arter av særlig stor forvaltningsinteresse". Den totale graden av mangeloppyllelse i skogvern vurderes som lav til middels.

Det er flere lokaliteter med bl.a. regnskog og gammel granskog i regionen. Det foreslåtte forvaltningsområdet bør sees i sammenheng med disse. Området vurderes som regionalt verdifullt (**).

Feltarbeid

Undersøkelsene ble fordelt på to dager med utgangspunkt ved Asplia. Første runden ble foretatt av Ulrike Hanssen den 16.07.2017. Etter brua på østenden til Ursvatnet, gikk ferden mot øst. Ved Skårmandsdalen ble elva fulgt i sørvestre retning, før turen fortsatte mot øst. Sør for Langmyra ble det svingt mot sørøst, og så ble liene undersøkt sørvest forbi Masterdalen, og deretter i østre retning ned til Rognvardselva. Herfra gikk ferden mot nord, forbi Rognvalan, og ved Djupvannsvatnet ble det svingt mot vest. På vegen tilbake til brua ved Ursvatnet, ble nedre deler av liene langs vatnene undersøkt.

Andre runden ble foretatt av Geir Gaarder den 20.07.2017. Utgangspunktet var også denne dagen snuplassen i Asplia, men deretter gikk ferden oppover traktorvegen til østenden av Ursvatnet. Den skogklede Nonsdalen ble gått opp og Høgfjellet rundet, før turen gikk ned til granskogen og kulturlandskapet i Svartdalen/Lislåmmåslia. Deretter midtre deler av lia mot nordvest, forbi Styggdalen og mot Valdskihøgda, og litt fram og tilbake før nordvestre hjørne under Kustflåget ble undersøkt. Tilbake nærmere Ursvatnet i nedre deler av lia.

Med hensyn til verdier knyttet til arts mangfoldet, ble dermed det meste av området ganske systematisk undersøkt. Det mangler undersøkelse av de høyestliggende partiene opp mot Hardangsfjellet i sørøstre deler og opp mot Grønlifjellet i sørvest. Disse ble bare overfladisk avstandsvurdert med kikkert (særlig fra Høgfjellet). I tillegg kommer enkelte lokale partier med for bratt terreng.

Anmerking: Feltarbeidet ble gjennomført før vi var kjent med planene om mulig kalkbrudd i østkant av undersøkelsesområdet (se Mjaaseth 2017). De aktuelle arealene innenfor undersøkelsesområdet ble av den grunn ikke viet spesiell oppmerksomhet fra vår side.

Tidspunkt og værets betydning

Første feltdag var preget av tungt regnvær, mens det var pent vær og gode arbeidsforhold den andre dagen.

Det var fine værforhold for å registrere lavararter, og tidspunktet var godt egnet til å fange opp de fleste relevante organisme-grupper. Unntaket var jordboende sopp, som knapt hadde begynt å fruktifisere, og hekkende fugl som i stor grad hadde avsluttet hekkingen.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Undersøkelsesområdet inngår i en tematisk kartlegging av skog i frivillig vern sammenheng i 2017. Det dekker et areal på 7066 dekar. Det ligger i Brønnøy kommune, nord for Hardangsfjellet. Det omfatter i praksis landskapet mellom Grønlifjellet i sørvest, Hardangsfjellet i sør, dalen med Rognavdselva i vest, Dypgrunnsvatnet og Ursvatnet i nord, og Valdskihøgda i nordvest.

Tidligere undersøkelser

Deler av området har blitt undersøkt i flere omganger i nyere tid. De første naturfaglige undersøkelsene av relevans ble gjort i 1987 i forbindelse med første runde av verneplan for barskog (Direktoratet for naturforvaltning 1991, Korsmo mfl. 1993). I denne undersøkelsen var også en del areal nordvest og nord for Ursvatnet inkludert, men ikke areal øst for Ursvatnet. Begrensede deler på sørsiden av Ursvatnet ble oppsøkt på ny i 1995, som del av regnskogskartleggingene i Midt-Norge (Gaarder m.fl. 1997) og skogområdene på sørsiden av Ursvatnet ble igjen undersøkt i 1997 (Gaarder 1998). En sotr, verdifull naturtypelokalitet benevnt som kystgranskog med verdi viktig - B, har blitt lagt inn i Naturbase på grunnlag av disse undersøkelsene (BN00014394). Det finnes ingen avgrensede MiS-figurer i området. Generelt har disse undersøkelsene vært fokusert mot skogstruktur, påvirkningsgrad, vegetasjonstyper, karplanteflora og regnskogsarter blant lav. Sopp, moser, virvelløse dyr og fugler har i liten grad blitt kartlagt.

I forbindelse med skogvernarbeidet og muligheter for etablering av et kalkbrudd i østkant av undersøkelsesområdet ble det utført en befaringsdel av området 20.09.2017 av Ragnhiild M. Mjaaseth (2017) fra Fylkesmannen i Nordland, sammen med grunneier. Også skogstruktur, påvirkningsgrad og skogstruktur ble registrert under denne befaringsdel.

Beliggenhet

Det foreslåtte forvaltningsområdet ligger sørvest i Brønnøy kommune, Nordland fylke. Det strekker seg mellom Valdskihøgda og Nordvatnet i nordvest, Gårdstjønna i nord, dalen med Rogndalselva i øst, nordre lier til Hardangsfjellet i sør og Grønlifjellet i sørvest.

Naturgrunnlag

Topografi

Det foreslåtte forvaltningsområdet ligger mellom ca. 48 og 787 m.o.h. Topografien er nokså variert, og området omfatter flere små fjelltopper og åser, herunder Hardangsfjellet i sør (787 m.o.h.), Grønlifjellet i sørvest (545 m.o.h.), Høgfjellet (369 m.o.h.) i sentrale deler og Valdskihøgda (213 m.o.h.) i vest. Spesielt i nordre deler og i øst er det små kløfter av varierende lengde og dybde. Det er spredt med bergvegger i hele området, der de mest markante ligger i søndre og sentrale deler, men der Kustflåget i nordvestre hjørne og berghamre over Storstrandneset litt lenger øst er mest interessante med sin oppbygging av kalkstein og lavtliggende lokalisering. Sentrale deler er preget av en dal som går øst for Høgfjellet i søndre retning til Storfjellbotnet og inn i Nonsdalen. Gjennom slake lier en den knyttet til dalen langs Dalelva som munner ut midt på Ursvatnet. Innerst i Storfjellbotnen er det noe ur. I nord danner vassdragssystemet til Nordvatnet og Ursvatnet med tilhørende elv og småtjern ned mot Hestmarkvatnet i øst, en naturlig grense for området. Innenfor undersøkelsesområdet er det i tillegg flere mindre bekker, men knapt tjern eller innsjøer av betydning.

Geologi

Berggrunnen består for det meste av glimmergneiser og glimmerskifer, samt at det i liene nord for Grønlifjellet i sørvest er det grønnstein, amfibolitt, hornblendeskifer og hornblendegneis. Dette er næringsrike bergarter som gir grunnlag for artsrik vegetasjon (<http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>). Av særlig interesse er likevel flere bånd med kalkspatmarmor gjennom de nordvestre delene av området. Det går et ganske bredt slik bånd nede ved Ursvatnet og et smalere litt oppe i lia fra vest

som ender i Lisltåmmåslia. Det ble i felt også registrert smale kalksteinsbånd oppe i Nonsdalen og lokalt nedover samme dal mot Ursvatnet. Flere steder i undersøkelsesområdet har disse kalksteinsforekomstene resultert i karstfenomener som grotter.

Løsmasser varierer en del. Mest areal er bart fjell med stedvis tynt dekke, men i vestre deler er det områder med tynt humus- eller torvdekke, og i øst er det forvittringsmateriale. (<http://geo.ngu.no/kart/losmasse/>).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk, vegetasjonssone: mellomboreal 30% (ca 2120daa) nordboreal 30% (ca 2120daa) alpin 40% (ca 2830daa) .

De skogkledte delene av området ligger i mellomboreal (ca. 30 %) og nordboreal (ca. 30 %) vegetasjonssone, mens snau fjellet nok primært er i lågalpin sone (men helst mellomalpint oppe på Hardangsfjellet).

Klima

Lokalklimaet er nokså variert. Det er områder som virker ganske utsatt for vær og vind. Dette gjelder spesielt de høyestliggende åskollene, dvs. Hardangsfjellet i sør med sine utløpere i nordre retninger, områder i sørvest, selve Høgfjellet i sentrale del, og liene lengst nordøst av foreslått forvaltningsområdet. Mer beskyttede partier finnes i Lisltåmmåslia, i nordøst-vendte lier lengst øst, og i liene ned mot Ursvatnet i nordvest.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen vurderes som relativ stor. Siden området strekker seg mellom ca. 48 og 787 m.o.h., er høydeforskjellen betydelig. Terrenget er preget av flere fjelltopper og noen åser, lier med ulike helningsgrader og ulik eksposisjon, bergvegger, innslag av bekkekløfter og ur, en elv og et par bekker. Området grenser til flere innsjøer i nord. Det finnes både forholdsvis vind- og værutsatte partier og mer beskyttede lier og dalfører, noe som gir grunnlag for variasjon i luftfuktigheten. Regnskogsmiljøer er det likevel lite av. Ifølge geologisk kart (www.geo.ngu.no/kart/berggrunn/) består berggrunnen for det meste av næringsrik glimmergneis og glimmerskifer, men det ble også registrert en god del kalkspatmarmor (med innslag av små grotter) i nordøst og nordvest. Likevel er vegetasjonen bare stedvis tydelig preget av den forholdsvis kalkrike berggrunnen. Den gir mest utslag på artssammensetning i øst og nordvest (sentrale deler?), der det ble registrert en del kalkkrevende arter. Jordsmonnet varierer mellom veldrenerte, friske og noen fuktige områder.

Det ble registrert 13 kjerneområder/verdifulle naturtyper mht. reviderte faktaark (2015) for DN-håndbok 13. 5 av lokalitetene består helt eller delvis av rødlistede naturtyper (1 kystgranskog (EN) og 4 høystaudegranskog (NT)).

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen i det foreslåtte forvaltningsområdet varierer sterkt. Store deler består av uttørkingseksponerte litt kalkfattige og svakt intermediære berg, bergvegger og knauser (T1 C-4) (ca. 35-45 %) og åpen intermediær grunnlendt lyngmark (T2 C-3) (ca. 10-15 %), som stedvis er glissent tresatt. De resterende 40 til 55 % er kledt med skog med innslag av små myrer innimellom. Skogsvegetasjonen varierer mellom fattig blåbærskog (T4 C-1) (ca. 10-15 %), intermediær svak lågurtskog (T4 C-2) (ca. 15-20 %) og kalkrik høystaudekog (T4 C-18) (ca. 5-10 %). Det humide miljøet medfører at det generelt er lite tørkeutsatt skog her, mens mer fuktige skogtyper dominerer. Ulike typer myr- og sumpskogsmarker (V2) forekommer det svært lite av (ca. 1-3 %). De fleste små myrene er fattige, men det ble påvist små flekker med rikmyr og rike kilder langs bredden av Ursvatnet. I Svartdalen ligger ei antatt tidligere semi-naturlig eng (slåtteeng av helst litt kalkrik, frisk type) i tidlig gjengroingsfase.

På grunnlendte steder er tresjiktet preget av furu. Dette gjelder ikke bare de høyestliggende partiene, men også lavere liggende områder i nord og nordvest. I vestre, sentrale og østre deler er skogen dominert av gran, oftest med innslag av boreale løvtrær og spredte forekomster av furu. Slik skog forekommer stedvis også oppover liene i små kløfter. Det er plantet gran i nordøst og det virker også som om noe av granskogen ved Lisltåmmåslia har vært plantet. I øvre deler av liene er det stedvis småvokst fjellbjørkeskog. Varmekjær edellauvskog er sjelden, men det finnes så vidt alm enkelte steder og hassel ble også funnet i Lisltåmmåslia.

Skogstruktur og påvirkning

Det er en nokså uregelmessig fordeling av skog som er dominert av gran med innslag av boreale løvtrær, og av områder som er dominert av furu. Granskog opptrer særlig i øst, vest og i sentrale deler, men det er samtidig flere små forekomster i lomme i beskyttede lommer i lisdene og øvre deler av smådalene.

Spesielt i nordøst er det store områder med furu, der det er gradvise overganger mellom glissen furuskog og sporadisk tresatte områder med fukthei (åpen grunnlendt mark) og nakent berg. De høyestliggende områdene i sør, øst og sørvest ligger til dels ovenfor skoggrensa og er treløse.

Trealdere varierer en del. I nordøstre deler er det mest snakk om eldre og dels yngre produksjonsskog, men også litt gammel normalskog. Her ble det avgrenset to naturtyper knyttet til gammel granskog. Furutrærne virker for det meste relativt jevnt gamle og er ikke spesiell grove. Men oppover lia, i bratt terreng, er det økende innslag av eldre trær og gadd.

I nordøst er det områder der det er spredt med gamle stubber og der grantrærne virker nokså jevnt gamle og der en homogen tresjiktstetthet gir inntrykk av at skogen muligens har blitt nokså systematisk gjennomhogd langt tilbake i tida. En gammel sti/ferdselsveg tyder også på menneskelig påvirkning i gamle dager. Død ved er det heller lite av i nordøstre deler. For det meste er det snakk om granlæger i heller ferske nedbrytningsstadier. Det er også innslag av løvtrelæger, gadd og

døde greiner på levende trær.

I vestre halvdel har Nonsdalen eldre skog som ikke virker flatehogd tidligere, men den er samtidig nokså småvokst, glissen og i sin helhet tydelig værutsatt. Svartdalen/Lislåmmåslia har mye ganske kompakt granskog, men samtidig er mye er ung til eldre produksjonsskog, sannsynligvis kommet opp etter flatehogst eller hard gjennomhogst. I tillegg noe gammel normalskog, om enn uten særlig innslag med biologisk gamle trær og lave konsentrasjoner av dødt trevirke. I Svartdalen (Lislåmmåslia) ligger samtidig et nedlagt gårdsbruk med gjengroende kulturmarksenger rundt. Nedre deler av Styggdalen har en del eldre produksjonsskog, mens øvre deler og lisa mot Valdiskifthøgda, samt her også noe skog ned mot Ursvatnet er gammel normalskog. Også her er det likevel snakk om tydelig hogstpåvirket skog, med lite dødt trevirke (det er bare helt lokalt i undersøkelsesområdet at en kommer over 1-3 læger/daa) og biologisk gamle trær. Det er også flere partier med ung skog ned mot midre og østre deler av Ursvatnet.

Det er generelt lite sluttet, virkesrik granskog i undersøkelsesområdet, men deler av Styggdalen og lokalt i liene rundt, har innslag av litt slik skog.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Ursvatnet. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Ursvatnet, Skårmandalen sør

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: C

Areal: 17,2daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 19.01.2018, basert på eget feltarbeid den 16.07.2017. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med frivillig skogvern i 2017. Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Hestmarkvatnet, nord for Hardangsfjellet, i Brønnøy kommune. Den strekker seg på begge sider av en liten elv i en nordøst-vent kløft. Terrengtet heller bratt mot nordøst og nordvest, og helningen til kløfta øker oppover lia mot sør. Lokaliteten går gradvis over i glissen furuskog og nakent berg i vest, sør og øst. I nord går den over i noe yngre barskog og moderat fattig myrskogsmark. Liene har en del mosekledd blokkmark og bergflå. Ifølge geologisk kart (www.geo.ngu.no/kart/berggrunn/) består berggrunnen av de næringsrike bergartene glimmergneis og glimmerskifer, som egentlig gir grunnlag for artsrik vegetasjon. Men her virker vegetasjonen bare i liten grad å være preget av dette. Jordsmonnet er friskt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er gammel granskog av utforming gammel høyereliggende granskog. Etter NiN-2.1 er det mest snakk om blåbærskog (T4 C-1) og svak lågurtskog (T4 C-2) (5:5).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er i tidlig aldersfase, og har noe død ved, dette mest i form av læger av gran og løvtrær. Dimensjonene er ikke spesielt grove, og det mest er ferske til middels morkne nedbrytningsstadier. Luftfuktigheten antas å være nokså stabil. Det ble funnet noe tråkk etter hjortevilt.

Artsmangfold: For det meste er bunnsjiktet preget av tykke mosematter. Feltsjiktet er stedvis ganske glissent, og varierer mellom nøysom blåbærvegetasjon og svakt næringskrevende arter som småbregner, hvitveis og innslag av liljekonvall.

Det ble registrert huldrelav (NT), hvitringnål og antatt dvergullnål på gran, gammelgranlav på grangadd, og Resinicium bicolor på granlåg. På rogn ble det funnet flere arter knyttet til lungeneversamfunnet, herunder skorpefyllav (NT), grynfyllav, lungenever, vanlig blåfyllav, puteglye, grynvrenge, antatt lodnevrenge, glattvrenge og skrubbenever. I tillegg forekommer stofffyllav på osp.

Av trær er det mest gran (ca. 90 %), men det forekommer også rogn, bjørk, selje, osp og furu.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere forekomster av gammel granskog i distriktet. Lokaliteten kan derfor sies å være del av et nettverk av slike miljøer. Ellers finnes her glissen furuskog, nakent berg, rik granskog, innslag av plantet gran og jordvannsmyrer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for gammel granskog (fra 2015) oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse (ca. 17 daa), lav vekt på artsamangfold, og lav vekt på skogtilstand. Ut fra dette har lokaliteten verdi C – lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og artsamangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

2 Djupgrunnvatnet sørvest, Langmyra sørøst

Naturtype: Regnskog - Boreal regnskog med gran
BMVERDI: B

Areal: 9,3daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 23.01.2018, basert på eget feltarbeid den 16.07.2017. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med frivillig skogvern i 2017.

Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Djupgrunnvatnet, nord for Hardangsfjellet, i Brønnøy kommune. Den strekker seg i ei nordvest-vent li sørøst for Langmyra. I sørvest og vest går lokaliteten over i yngre grandominert skog, i nordøst er det furuskog, og i nord grenser det til moderat fattig jordvannsmyr. Hellingensgraden øker oppover åsen mot sørøst.

Ifølge geologisk kart (www.geo.ngu.no/kart/berggrunn/) består berggrunnen av de næringsrike bergartene glimmergneis og glimmerskifer, som egentlig gir grunnlag for artsrik vegetasjon. Lengst sørvest forsvinner et bekkeløp i ei lita grotte, og terrengtet er stedvis preget av karstformasjoner, noe som tyder på kalkrik berggrunn. Likevel kommer den næringsrike berggrunnen ikke tydelig frem i vegetasjonen. Jordsmonnet er friskt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er regnskog av utforming boreal gran-regnskog. Etter NiN-2.1 er det mest snakk om svak lågurtskog (T4 C-2).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke særlig gammel og vurderes å være i sen optimalfase. Det er lite død ved, men det finnes noen få læger og gadd i heller ferske nedbrytningsstadier. Det er spredt med gamle stubber. Luftfuktigheten vurderes å være relativt stabil. Det er gnag etter hjortevilt (elg) på trestammer.

Artsmangfold: IFeltsjiktet er tydelig dominert av blåbær, men det er spredt med småbregner og flekkvis forekommer det teiebær som er en mer næringskrevende lågurt-art.

Regnskogsarten gullprykklav (VU) ble funnet på to rognetrær, og det ble registrert flere lavararter som er knyttet til luneneversamfunnet. Det forekommer lungenever, skrubbenever, vrengearter og sølvnever på rogn. På gran ble det registrert gubbeskjegg (NT). Av trær er det mest gran (ca. 95 %), men det forekommer også bjørk og rogn.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere innslag av boreal regnskog i området. Lokaliteten kan i noe begrenset grad sies å være del av et nettverk av slike miljøer. Ellers finnes her furuskog, gammel og rik granskog, nakent berg, innslag av plantet gran og jordvannsmyrer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for regnskog (fra 2015) oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (ca. 9 daa), middels vekt på artsangfold, lav vekt på skogtilstand, og ingen vekt på store, gamle trær og topografi og lokalklima. Ut fra dette har lokaliteten verdi B – viktig. Boreal regnskog er rødlistet under navnet kystgranskog med status EN (Lindgaard & Henriksen 2011).

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og artsangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

3 Rognvardselva, Masterdalen

Naturtype: Rik barskog - Høgstaudegranskog
BMVERDI: B

Areal: 158daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 23.01.2018, basert på eget feltarbeid den 16.07.2017. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med frivillig skogvern i 2017.

Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Djupgrunnvatnet, nordøst for Hardangsfjellet, i Brønnøy kommune. Den strekker i liene vest for Rognvardselva.

Utstrekningen i nordøst er noe usikker. I sentrale, østre deler grenser lokaliteten til et område med plantet gran, og i nord går den over i moderat fattige bakkemyrer. I sørvest går den over i fattigere og til dels lysåpent skog dominert av gran. Ellers grenser lokaliteten for det meste til fattig furuskog med innslag av bergknauser, og stedvis til fattigere granskog. I øst strekker den seg stedvis nesten helt ned til Rognvardselva.

Berggrunnen består av de næringsrike bergartene glimmergneis og glimmerskifer (www.geo.ngu.no/kart/berggrunn/). Over store deler kommer dette tydelig frem i en artsrik vegetasjon, men det er også partier som er preget av mindre næringskrevende arter. Det er spredt med karstformasjoner, dette spesielt i nordøst, der det også ble registrert ei lita grotte. Jordsmonnet er for det meste friskt, men det er spredt med små myrområder innimellom.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Store deler av avgrenset lokalitet består av gammel granskog av utforming gammel høylandsgranskog (70 %), noe furuskog og yngre granskog, samt innslag av rikmyrer av utforming skog-/krattbevakst rikmyr i høyreliggende strøk (ca. 2 %). Samtidig består en god del av granskogen av rik barskog av utforming høystaudegranskog (ca. 45 %).

Etter NiN-2.1 er det mest snakk om høgstaudeskog (T4 C-18), svak lågurtskog (T4 C-2), blåbærskog (T4 C-1), lågurtskog (T4 C-3) og temmelig til ekstremt kalkrike myr- og sumpskogsmarker (V2 C-3) (4:3:1:1:1).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er til dels i tidlig aldersfase, og til dels i optimalfase. Stedvis er det noe død ved, dette mest i form av granlæger, og mest i ferske til middels morkne nedbrytningsstadier. Der er også innslag av grangadd. Det er spredt med stubber og det er tråkk av hjortevilt.

Artsmangfold: Vegetasjonen i feltsjiktet varierer en del. På de mest næringsrike stedene ble det registrert arter som kranskonvall, firblad, myske, vårerteknapp, tyrihjel, turt, teiebær, enghumleblom, markjordbær, liljekonvall, hengeaks, skogstorkenebb, skogvikke og hvitbladtistel. Det ble også gjort flere funn av den kalkkrevende arten stortveblad. På rike myrkanter i søndre deler forekommer kornstarr, fjelltistel, marigras, sumphaukeskjegg, gulstarr, svarttopp, bjønnbrodd, stortveblad, klubbstarr og frynsestarr. På gran forekommer gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT), gammelgranlav, katterotlav og hvitringnål. På rogn ble det funnet flere arter knyttet til lungeneversamfunnet, herunder lungenever, skrubbenever, vrenge-arter, stiftfilltav og sølvnever. I tillegg ble det også gjort funn av skorpefilltav (NT) (på 3 trær), skålfiltlav, vanlig blåfilltav og ospeildkjuke på osp.

Av trær er det mest gran (ca. 85 %), men det forekommer også furu, rogn, bjørk, og innslag av osp og hegg.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere forekomster av høystaudegranskog og gammel granskog i kommunen. Lokaliteten kan derfor sies å være del av et nettverk av slike miljøer. Ellers finnes her glissen furuskog, fattigere og yngre granskog, naken berg, innslag av boreal regnskog, innslag av plantet gran og jordvannsmyrer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for høystaudegranskog (fra 2015) oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (ca. 158 daa), lav vekt på artsangfold, middels vekt på viktige delnaturtyper, og lav vekt på kalkrikhet. Ut fra dette har lokaliteten verdi B – viktig. Høystaudegranskog er rødlistet med status NT (Lindgaard & Henriksen 2011).

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og artsangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

4 Djupgrunnvatnet sørvest, Rognvalan

Naturtype: Rik barskog - Høgstaudegranskog
BMVERDI: C

Areal: 37daa

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 25.01.2018, basert på eget feltarbeid den 16.07.2017. Undersøkelsene ble gjennomført i sammenheng med frivillig skogvern i 2017.

Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra 2015 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Brønnøy kommune, sørvest for Djupgrunnvatnet, vest for munningen av Rogndalselva. Den grenser til elva i sørøst, til noe myr og Djupgrunnvatnet i nordøst, og til fattigere barskog og berghamre i nordvest og vest. I sørvest er det moderat fattig myr og i sør går lokaliteten over i yngre og plantet granskog.

Terrenget heller for det meste svært slakt mot nordøst, men samtidig består den over store deler av karstlandskap, noe som gir et ujevn og knausete terreng. Ifølge geologisk kart (www.geo.ngu.no/kart/berggrunn/) består berggrunnen av de næringsrike bergartene glimmergneis og glimmerskifer, men det ble registrert en god del kalkspatmarmor. I utgangspunktet gir dette grunnlag til artsrik vegetasjon, men dette kommer bare stedvis tydelig frem. Jordsmonnet er for det meste friskt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er rik barskog av utforming høystaudegranskog. Etter NiN-2.1 er det mest snakk om høystaudeskog (T4 C-18) og svak lågurtskog (T4 C-2) (7:3).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke særlig gammel og vurderes å være i sen optimalfase. Det er lite død ved, og det er spredt med gamle stubber. Luftfuktigheten vurderes å være relativt stabil. Sentrale deler krysses av en gammel ferdselsåre, i form av sti eller traktorveg.

Artsmangfold: Bunnsjiktet er preget av tykk mosedekke. Vegetasjonen i feltsjiktet varierer en del. Blant de mest næringskrevende artene ble det registrert teiebær, tyrihjel, turt, liljekonvall, skogsvinerot, firblad og skogstorkenebb. På gran forekommer gubbeskjegg (NT) og gammelgranlav. Av trær er det mest gran (ca. 95 %), men det forekommer også rogn, bjørk, selje og furu.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere forekomster av høystaudegranskog i området. Lokaliteten kan derfor sies å være del av et nettverk av slike miljøer. Ellers finnes her furuskog, gammel granskog, nakent berg, innslag av boreal regnskog, innslag av plantet gran og jordvannsmyrer.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for høystaudegranskog (fra 2015) oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (ca. 37 daa), lav vekt på arts mangfold, middels vekt på viktige delnaturtyper, og middels vekt på kalkrikhet. Ut fra dette har lokaliteten verdi B – viktig, men siden lokaliteten ikke består av gammel skog og er en del påvirket av tidligere hogst, får lokaliteten verdi C – lokalt viktig. Høystaudegranskog er rødlistet med status NT (Lindgaard & Henriksen 2011).

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

5 Nonsdalen øvre

Naturtype: Åpen kalkmark - Grunnlendt kalkmark utenfor Oslofeltet
BMVERDI: B

Areal: 7daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent tidligere undersøkelser her. For øvrig baserer naturtyper og verdisetting seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i ei sørvendt lita lise, med en lav fjellrygg på nordsiden. Berggrunnen består av kalkspatmarmor, med innslag av noe bergvegger og noe slakere terreng. Lokaliteten grenser til dels skarpt mot fattigere berggrunn og vegetasjon mot nord og vest, litt gradvis overgang mot sør (dypere jordsmonn) og uklar overgang mot øst (litt dypere jordsmonn, mer skog og mer flekkvis rik mark).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten representerer en overgang mellom skog og åpen mark, og lar seg ikke klassifisere helt godt. Her er åpen kalkmark valgt som viktigste type (anslag 60%), men det er også noe glissen kalkskog med boreale lauvtrær her (anslag 40%), som samtidig går over i rik boreal lauvskog. Etter NiN er det snakk om noe temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C8), litt åpen sterkt (til svakt) kalkrik grunnlendt mark (T2-C7), samt noe kalklågurtskog til lågurtskog (T4-C3/T4-C4) og tilhørende bærlyngskog-senheter (T4-C7/T4-C8), muligens også ennå litt mer tørkeutsatte miljøer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten virker upåvirket av fysiske inngrep og også beitetrykket er nok begrenset her (det har sikkert vært vesentlig høyere i perioder tidligere, og kanskje kan det også ha vært litt slått). Miljøet virker umiddelbart sett ikke særlig utsatt for gjengroing, men hvis klimaendringer fører til at skog kommer opp rundt så vil nok arts mangfoldet her fort utarmes vesentlig. Tydelig litt elgbeite i området.

Artsmangfold: Floraen er ganske artsrik, med forekomst av flere krevende arter knyttet til kalkberg og kalkskog. Blant annet forekommer bergveronika, bergskrinneblom, svartstarr, bergstarr, brudespore og rødflangre. I tillegg en noe varmekjær art som korsved. Ellers arter som rødsildre, gulsildre, fjellbakkestjerne, skogmariland, hundekveke, tirltunge, grønburkne og taggbregne. Noe perlemorsommerfugler ble observert. Av trær er det spredte trær med bjørk, dels rogn og selje og så vidt gran.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Kalkberg opptrer i dagen flere steder i området, men få andre steder virker de å være såpass soleksponert og åpne.

Verdivurdering: Basert på faktaark fra høsten 2014 for åpen kalkmark så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (7 daa), lav vekt på arts mangfold, middels vekt på tilstand og høy vekt på påvirkning. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Siden det er snakk om en høytliggende lokalitet, med bare lav vekt på arts mangfold og forholdsvis begrenset regionalt trusselsbilde, så settes verdien her ned til viktig - B.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er sannsynligvis å la miljøet stå i fred og ikke gjøre noe spesielt her.

6 Lisltåmmåslia øvre

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg - Bergvegg
BMVERDI: C

Areal: 4daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent tidligere undersøkelser her. For øvrig baserer naturtyper og verdisetting seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en nordvendt dal, i ei litt åpen gryte. En bekk renner her ned lia og har noe bergvegger på kantene, opptil 3-4 meter høye, særlig på vestsiden. Berggrunnen består av kalkspatmarmor. I lokaliteten er også noen små bergvegger på vestsiden av den vesle kløfta inkludert.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten kartlegges som ei lita bekkeløft, og har verdier knyttet til fuktige, kalkrike bergvegger, samt muligens også kalkrik granskog. Etter NiN er det snakk om lite tørkeutsatte berg (T1-C7), samt at skogen dels er høgstaudekog (T4--C18).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er hogstmoden, med sparsomt med dødt trevirke (knappt 1-3 læger/daa), dvs en litt ordinær gammel normalskog. Ellers ingen fysiske inngrep.

Artsmangfold: Gran er omtrent enerådende treslag, og det er bare så vidt innslag av boreale lauvtrær. Av interesse er i første rekke karplanter og moser på kalkrikt berg, med forekomst av arter som grønburkne, gulsildre, fjell-lok, rynkevier, rødsildre, taggbregne, rød-høstmose, hinnetrollmose, holeblygmose og radblygmose (en del blygmose). I tillegg funn av granstokk-kjuke på en granlåg. Sparsomt med gubbeskjegg (NT) på grantrær.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er flere innslag av til dels fuktige kalkberg i lisdene her, så lokaliteten er del av et større nettverk av slike miljøer.

Verdivurdering: Basert på faktaark fra høsten 2014 for skogsbekkeløft så oppnår lokaliteten knapt lav vekt på størrelse (4 daa), lav vekt på arts mangfold, knapt lav vekt på topografi, lav vekt på spesielle naturtyper, middels vekt på tilstand og påvirkning og knapt lav vekt på rikhet. Samlet er det ikke grunn til å sette verdien høyere enn lokalt viktig - C.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er å la miljøet stå i fred og ikke gjøre noe spesielt her.

7 Lisltåmmåslia sørøst

Naturtype: Grotte - Karstgrotte
BMVERDI: C

Areal: 1daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent tidligere undersøkelser her. For øvrig baserer naturtyper og verdisetting seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en nordvendt dal, i ei litt åpen gryte. Det er i praksis snakk om et hull i bakken som vitner om at her er det et underjordisk grottesystem. Berggrunnen består av kalkspatmarmor.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er ei karts-grotte, der omfanget av grottesystemet ikke er kjent. Det er noe høgstaudekog i nærområdet (T4-C18).

Bruk, tilstand og påvirkning: Rundt står det skog i eldre produksjonsfase, helst kommet opp etter tidligere flatehogst.

Artsmangfold: Gran er omtrent enerådende treslag. Ellers ble det ikke notert spesielle arter.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes noe kalkspatmarmor i distriktet, så sannsynligvis er det flere grottesystemer her, og lokaliteten kan være del av et større slik system.

Verdivurdering: Basert på faktaark fra våren 2014 for grotter så oppnår lokaliteten lav vekt på rødlistearter, antatt lav vekt på størrelse, høy vekt på tilstand, ukjent vekt på forekomst av speleothem og speleogen, høy vekt på urørthet og ukjent vekt på spesielle lokaliteter. Kunnskapsnivået gjør det av denne grunn vanskelig å verdisetten lokaliteten, men det virker klart at verdien i det minste må være lokalt viktig - C.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er å la miljøet stå i fred og ikke gjøre noe spesielt her.

8 Lisltåmmåslia øst

Naturtype: Gammel boreal lauvskog - Gammelt ospesholt
BMVERDI: C

Areal: 2daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent tidligere undersøkelser her. For øvrig baserer naturtyper og verdisetting seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er ei sørøstvendt lita li i en ellers nordvendt dal. Berggrunnen består delvis av kalkspatmarmor. Lokaliteten grenser skarpt til fattig berg øverst i lia og mot eldre plantefelt med gran i sør og vest. Det er noe bergvegger og litt skogkledd blokkmark innenfor lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Verdiene er knyttet til gammel og dels nokså rik ospeskog her. Etter NiN er det snakk om lågurtskog (T4-C3) i overgang mot kalklågurtskog (T4-C4) og tørkeutsatt høgstaudekog (T4-C20).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogbildet er to-delt, med innslag av en del eldre og dels grove ospetrær (opptil 60-70 cm i dbh), mens granskogen har vært flateavvirket for lang tid tilbake og det er nå preg av eldre plantefelt med skog som begynner å komme i sein produksjonsfase, der det står enkelte gamle ospetrær inneblant. Ellers ingen fysiske inngrep.

Artsmangfold: Gran er dominerende treslag i vestre del, mens lia har mest osp og også litt andre lauvtrær som rogn og noen små hasselbusker. Feltsjiktet er frodig og inkluderer flere varmekjære skogsarter som vårerte knapp, lodneperikum og myske. I tillegg kommer trollurt, taggbregne, firblad, skogsvinerot samt kalkskogsarten kalktelg. Kystfyllav på ospetrærne. Beverngag på en ospelåg.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Fuktige skogsmiljøer med grov osp er ikke så vanlig i dette landskapet, men det skal finnes en del flere lokaliteter, om enn kanskje ikke i nærområdet her.

Verdivurdering: Basert på faktaark fra høsten 2014 for gammel boreal lauvskog så oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse (2 daa), lav vekt på arts mangfold, samt lav til middels vekt på tilstand. Samlet sett gir dette verdien lokalt viktig - C.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er delvis å la miljøet stå i fred, men granskogen er alt for tett i forhold til det som virker biologisk bærekraftig. Den har stort behov for tynning, bl.a. fordi den kan skygge ut den biologisk sett mer verdifulle rike lauvskogen som finnes her.

9 Styggdalen

Naturtype: Rik barskog - Høgstaudegranskog
BMVERDI: B

Areal: 46daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent konkrete tidligere undersøkelser her, men lokaliteten har vært oppsøkt av fagfolk tidligere. For øvrig baserer naturtyper og verdisetting seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i ei nordøstvendt li og omfatter en mindre bekkedal i øst, samt deler av ei lise og noen småsøkk i vest. Berggrunnen består for det meste av kalkspatmarmor. Det er innslag av enkelte kalkrike bergvegger og i vestre deler er det også kastfenomener (sammenraste grotter og også intakte grotter - deriblant på UTM 382483 7244194). Lokaliteten må betegnes som forholdsvis grovt og unøyaktig avgrenset, der det har vært vanskelig å sette presise, relevante grenser mot fattigere skog i lisedene både mot nord og sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Verdiene er knyttet til kalkrik granskog. Etter NiN er det snakk om mest høgstaudeskog (T4-C18) og antagelig noe litt tørkeutsatt høgstaudeskog (T4-C20). Antagelig er det partier som kan betraktes som kalkutforminger av høgstaudeskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Muligens er deler av skogen flateavvirket for en del tid tilbake. I det minste framstår deler av lisedene og nedre deler av Styggdalen nå mest som eldre produksjonsskog, mens det i øvre deler av Styggdalen tydeligere er en gammel normalskog. Innslaget av dødt trevirke er uansett gjennomgående ganske sparsomt, helst på 1-3 læger/daa, selv om det nok lokalt kan finnes høyere konsentrasjoner. Fysiske inngrep ble ikke observert. Det krysser en sti over dalen i øvre deler.

Artsmangfold: Gran er dominerende treslag. Boreale lauvtrær som bjørk, selje og rogn finnes, men sparsomt. I feltsjiktet er det frodig, og stedvis innslag av indikatorer på varmekjær og kalkrik mark. I den nordvendte lia ble det bl.a. funnet noe junkerbregne, lodneperikum, myske, skogsvinerot, fjell-lok og trollbær, og i nedre deler av Styggdalen også kalktelg. Området bør ha potensial for krevende mykorrhiza-sopp.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er noe kalkrik granskog i denne liseda, der avgrenset lokalitet utgjør noe av den viktigste forekomsten.

Verdivurdering: Basert på faktaark fra høsten 2014 for rik barskog så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (46 daa), lav vekt på arts mangfold, antagelig høy vekt på viktige delnaturtyper og på kalkrikhet. Dette gir samlet sett verdien viktig - B, men der bedre undersøkelser av arts mangfoldet kan gi senere grunnlag for å høyne verdien.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er delvis å la miljøet stå i fred.

10 Liståmmåslia nord

Naturtype: Rik edellauvskog - Gråor-almeskog
BMVERDI: C

Areal: 3daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent konkrete tidligere undersøkelser her, men lokaliteten kan ha vært oppsøkt av fagfolk tidligere. For øvrig baserer naturtyper og verdisetting seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nederst i den nordvendte lia mot Ursvatnet. Den omfatter et mindre parti vendt mot vest og dels nordvest. Berggrunnen består primært av kalkspatmarmor. Den grenser for det meste nokså tydelig mot fattigere skog og berg i øst, mot strandnær skog i nord, mot dalbunn og ferdsselsveg i vest, samt mot mer uthogd parti i sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Verdiene er knyttet til varmekjær edellauvskog av gråor-almeskogstype. Etter NiN er det snakk om høgstaudeskog (T4-C18), dels raspåvirket.

Bruk, tilstand og påvirkning: Trærne virker ikke utpregede grove og gamle, og helst er det snakk om en overgang mellom eldre produksjonsskog og gammel normalskog. Litt dødt trevirke finnes, men mest små dimensjoner. Den gamle hestevegen opp til det nedlagte bruket i Liståmmåslia går rett på vestsiden av denne vesle dalen. Det er nylig vært hogd noe i øvre deler av dalen (for å åpne opp og bedre tilkomst langs stien kanskje?).

Artsmangfold: Boreale lauvtrær som bjørk, selje og rogn dominerer, men her er det også noe alm (VU), samt innslag av gran. I feltsjiktet forekommer flere krevende og vamekjære arter, som storklokke, vårerteknapp, myske, lodneperikum og kratffiol. Mye fjell-lok ned mot bekken. Ellers arter som mjørdurt, hengeaks og tyrihjel. I tillegg ble det funnet sparsomt med lungenever-samfunn på alm, inkludert vanlig blåfylltav og skorpefylltav (NT).

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flekkvis innslag av gråor-almeskog i distriktet, men for det meste små og noe isolerte bestand.

Verdivurdering: Basert på faktaark fra høsten 2014 for rik edellauvskog så oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse (3 daa), lav vekt på arts mangfold, lav vekt på kjennetegnende arter og viktige delnaturtyper og middels vekt på habitatkvaliteter. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er delvis å la miljøet stå i fred.

11 Storstrandneset øst

Naturtype: Kilde -
BMVERDI: C

Areal: 1daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent konkrete tidligere undersøkelser her, men lokaliteten kan ha vært oppsøkt av fagfolk tidligere. For øvrig baserer naturtyper og verdisetting seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ned mot Ursvatnet, i lifoten der det flater ut ned mot vatnet. Her presses det nok fram noe

vann og dannes et kildepreget parti i skogkanten. Det er mye kalkspatmarmor i lia og miljøet virker kalkrikt. Dels er det her en del fin grus. Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det er snakk om ei temmelig til ekstremt kalkrikt kilde (V4-C3) i overgang mot kalkrikt kilde-skogsmark i vest, samt mot stranda i øst.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten virker ikke påvirket av fysiske inngrep. Skogen inntil er i produksjonsfase.

Artsmangfold: På lokaliteten opptrer kalkkrevende arter som dels også trives i kildesamfunn som trillingsiv, fjellsnelle, gulsildre og gulstarr, samt andre kalkindikatorer som brudespore og loppestarr. I tillegg ble det funnet en typisk, men noe mindre kildeart som saftstjerneblom.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Trolig er det lite av tilsvarende kildesamfunn i distriktet, så lokaliteten er antagelig noe spesiell og isolert.

Verdivurdering: Det mangler et konkret verdsettningssystem for kildesamfunn, men trolig er det korrekt å gi den verdien lokalt viktig - C, siden ingen rødlistede eller spesielt sjeldne arter er påvist. Miljøet sin sjeldenhet kan muligens tilsi en oppjustering av verdien.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er delvis å la miljøet stå i fred.

12 Storstrandneset vest

Naturtype: Rikmyr - Skog- eller krattbevokst rikmyr i høyereleggende strøk
BMVERDI: B

Areal: 3daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent konkrete tidligere undersøkelser her, men lokaliteten kan ha vært oppsøkt av fagfolk tidligere. For øvrig baserer naturtyper og verdsettning seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nede ved Ursvatnet, på strandflata. Her presses det noe løsmasser og samtidig delvis en lav grusrygg som demmer opp mot vatnet. Det er mye kalkspatmarmor i lia og miljøet virker kalkrikt. Lokaliteten grenser mot vatnet og ellers litt skiftende mot skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ut fra arts mangfold er det naturlig å betegne dette som er rikmyr og da av temmelig kalkrikt utforming. Samtidig er det sannsynligvis også korrekt å karakterisere det som ei flommyr, av en noe uvanlig utforming. Torvdannelsen er begrenset og mye av myra er grunn. Etter NiN blir det snakk om temmelig til ekstremt kalkrikt myrkant (V1-C8) helst.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten virker ikke påvirket av fysiske inngrep, men det ligger noen materialer (gjenlagt eller skylt i land fra vatnet). Skogen inntil er småvokst og i tidlig produksjonsfase.

Artsmangfold: Her forekommer flere typiske arter for kalkrike myrer, som engmarihand, loppestarr, svarttopp, breiull, fjellfrøstjerne, hvitmaure, gulstarr, gulsildre og brudespore.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det ser ikke ut til å være så mye rikmyr i dette distriktet, men mange av artene her finnes hist og her i ulike typer kalkrike og fuktige miljøer.

Verdivurdering: Basert på faktaark for rikmyr fra høsten 2014 så oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse (3 daa), lav vekt på rødlistearter, høy vekt på kjennetegnende arter og på hydrologi. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Lite areal, et noe begrenset arts mangfold og fravær av rødlistearter gjør at den likevel under tvil er skjønnsmessig nedjustert til viktig - B.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er delvis å la miljøet stå i fred.

13 Kustflåget

Naturtype: Kalkbarskog - Høgstaude-kalkgranskog
BMVERDI: A

Areal: 22daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 06.03.2018, på grunnlag av eget feltarbeid 20.07.2017. Undersøkelsen ble gjort på oppdrag for Miljødirektoratet som del av arbeidet med frivillig skogvern. Det er ikke kjent konkrete tidligere undersøkelser her, men lokaliteten kan ha vært oppsøkt av fagfolk tidligere. For øvrig baserer naturtyper og verdsettning seg på faktaark for verdifulle naturtyper fra høsten 2014. Rødlistestatus er etter Henriksen & Hilmo (2015) for arter og Lindgaard & Henriksen (2011) for naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i ei nordvendt nokså trang gryte langs Ursvatnet, og strekker seg fra en ganske høy, stupbratt fjellhammer via mer eller mindre skogkledt rasmare og helt ned til vatnet. Berggrunnen består omtrent i sin helhet av kalkspatmarmor. Lokaliteten grenser mot mindre raspåvirket og samtidig mer hogstpåvirket skog i vest, mot toppen av berget i sør, mot vatnet i nord og mot en bergrygg i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Her er det høgstaudekalkskog av en til dels tydelig raspåvirket utforming, i mosaikk med kalkrikt rasmare og kalkberg (fordeling: 5:3:2). Etter NiN blir det noe høgstaudeskog (T4-C18) og kanskje litt tørkeutsatt høgstaudeskog (T4-C20), samt lite tørkeutsatte temmelig til ekstremt kalkrike berg (T1-C8) og sterkt kalkrikt fuktig ur og grov ur (T13-C14 og T13-C15).

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten virker ikke påvirket av fysiske inngrep, men ras (inkludert forårsaket av is) er nok på å gjøre at deler av skogen likevel befinner seg i en produksjonsfase. Deler er også gammel normalskog, primært i vest. Litt dødt trevirke finnes, av varierende dimensjoner og tettheter (terrenget gjorde det vanskelig å få noen presis oversikt her).

Artsmangfold: Gran er dominerende treslag. I tillegg innslag av noe boreale lauvtrær (rogn, bjørk), særlig i rasmarka. Lengst var det også litt større almetre (VU) (samt at ett der bare stubbeskudd var i live ble registrert oppunder berghammeren). Floraen var ikke utpreget artsrik, men inkluderer noe varmekjære arter i feltsjiktet som lodneperikum, myske og junkerbregne, i tillegg til at kalkarter som kalktelg og fjell-øk er til dels tallrike. I og under berghammeren også andre kalkarter som rødsildre, gulsildre, grønnburkne og bergstarr. Også mye rødhestmose. På alm ble både sølvnever og skorpefylltav (NT) funnet. Også på selje ble sølvnever funnet, samt arter som lungenever, skrubbenever og vrenge-arter. På gran under berget ble også kystfylltav og stofffylltav og litt lungenever funnet. Det bør være potensial for en del andre krevende og helst også rødlistede arter her, bl.a. av moser og marklevende sopp, uten at spesielle arter ble påvist under feltarbeidet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Denne typen kalkrike rasmare og skoger er generelt sjeldne. Muligens finnes det andre steder i distriktet, men det er hittil i liten grad dokumentert.

Verdivurdering: Basert på faktaark for kalkbarskog fra høsten 2014 så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (11 daa av typen, men inkluderer en andre miljøtyper så er det mulig en burde satt høy vekt her), middels vekt på rødlistearter, høy vekt på kjennetegnende arter og på hydrologi. Samlet gir dette verdien svært arts mangfold og høy vekt på mosaikk med åpen kalkmark. Samlet gir dette verdien svært viktig - A.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er delvis å la miljøet stå i fred.

Arts mangfold

I tillegg til gran og furu (som er de dominerende treslagene) forekommer bjørk (stedvis dominerende i øvre deler) og rogn, samt sparsomt med osp, selje, gråor og sporadisk med hegg. Alm (VU) ble funnet sparsomt et par steder ned mot Ursvatnet, mens hassel ble påvist ett sted i Lisltåmmåslia.

Store deler er preget av nøysom vegetasjon, men diverse typiske høgstaude- og lågurtarter opptre spredt på rikere marktyper, som stedvis finnes næringskrevende arter som kranskonvall, firblad, storklokke, tyrihjel, turt, vendelrot, teiebær, enghumleblom, markjordbær, trollbær, liljekonvall, fjellfiol, hengeaks, skogstorkenebb, myskegras, skogsvinerot, skogvikke og hvitbladistel. Dette inkluderer også et knippe noe varmekjære arter som vårersteknapp, vårmarihand, junkerbregne, krattfiol, breiflangre, lodneperikum og myske, men disse er lokale og ganske sjeldne. I tillegg er det et element av kalkkrevende arter som i første rekke er begrenset til områder der kalkstein kommer i eller nær dagen, inkludert en del fjellplanter (som særlig er funnet øverst i Nonsdalen). Dette omfatter arter som grønnburkne, gulsildre, rødsildre, rynkevier, dvergsnelle, svartstarr, sotstarr, bergveronika, brudespore, fjellbakkestjerne, kalktelg (lokalt tallrik), fjell-lok (lokalt tallrik), rødflangre, stortveblad og legevintergrønn.

På rik myrkanntmark forekommer enkelte steder arter som engmarihand, brudespore, loppestarr, fjellistel, marigras, sumphaukeskjegg, gulstarr, breiull, svartopp, bjønnbrodd, klubbstarr og frynsestarr. På kildepåvirket mark nær Ursvatnet vokser bl.a. trillingsiv og fjellsnelle.

I områder med boreal gran-regnskog forkommer regnskogsarten gullprikklav (VU) på rognetrær. Arten er sparsom, men er så vidt funnet både på sørvestsiden av Ursvatnet og nær Rognvalselva i øst. Lungeneversamfunnet på løvtrær som rogn, osp og selje er ellers ganske artsrikt, og omfatter skorpefittlav (NT), sølvnever, grynfittlav, lungenever, vanlig blåfittlav, puteglye, kystårenever, gryvreng, lodnevrenge, glattvrenge, skrubbenever, kystfittlav, stiftfittlav og skålfittlav. Helt lokalt i nordvest ble også enkelte av artene funnet på gran.

På gran er det gjort flere funn av gubbeskjegg (NT) (både i østre deler, nedenfor Nonsdalen, i Lisltåmmåslia og rundt Styggdalen), samt ellers arter som huldelav (NT), hvitringnål, kattedotlav, gammelgranlav og antatt dverggullnål.

Av moser forekommer enkelte typiske kalkkrevende og fuktikrevende arter på blottlagt kalkspatmarmor. Dette inkluderer både utbredte arter som rødhøstmose, hinnetrollmose, spindelose og holeblygmose, samt at det oppe i Lisltåmmåslia også ble funnet den noe mer uvanlige og krevende arten radblygmose. Det er lite med oseaniske moser her, men opp mot Nonsdalen, i vestre del av Storfjellbotnet ble det i fuktig nordøstvendt li funnet både småstylte, storstylte (lokalt en del) og rødmslingmose.

Av sopp er det tidligere påvist svartsoneskjuge (NT) på stokker fra ei nedrast løe nedenfor Storfjellbotnet, samt duftskinn og hyllekjuge på granlåg i samme område. I 2017 ble gjort ett funn av granstokkjuge i Lisltåmmåslia. For øvrig enkelte funn av vanlige vedboende sopp på granlæger. Det ble registrert ospeildkjuge på osp i østre del av området.

Ved feltarbeidet ble det observert bever i de tilgrensende vannsystemene i nord. I innløpsbekken til Gårdstjønnna, på nordgrensa til området ble det observert rikelig med elvemusling (VU) under feltarbeidet i 2017. Mjaaseth (2017) nevner observasjon av et storfuglkull nær Rognvardselva i øst. Under eget feltarbeid ble storlom (voksen fugl) observert på Ursvatnet, samt arter som ringtrost, rødvingetrost og grå fluesnapper oppe i Nonsdalen. Gluttsnipe ble sett i dalen øst for Ursvatnet.

Tabell: Artsfunn i Ursvatnet. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Bløtdyr	Margaritifera margaritifera	elvemusling	VU		
Karplanter	Actaea spicata	trollbær			9
	Campanula latifolia	storklokke			10
	Carex rupestris	bergstarr			13 5
	Corylus avellana	hassel			8
	Eriophorum latifolium	breimyrrull			12
	Hypericum hirsutum	lodneperikum			10 13 8 9
	Ulmus glabra	alm	VU	1	10 13 ₁
	Viburnum opulus	korsved			5
	Viola mirabilis	krattfiol			10
	Aconitum cammarum	prakthjel			
	Arabis hirsuta	bergskrinneblom			5

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	Asplenium viride	grønnburkne			13 6
	Carex atrata	svartstarr			5
	Carex atrofusca	sotstarr			
	Cystopteris montana	fjell-lok			10 13 6 9
	Dactylorhiza incarnata	engmarihand			12
	Epipactis atrorubens	rødflangre			5
	Epipactis helleborine	breiflangre			
	Erigeron borealis	fjellbakkestjerne			5
	Galium odoratum	myske			10 13 3 8 9
	Gymnadenia conopsea	brudespore			11 12 5
	Gymnocarpium robertianum	kalktelg			13 8 9
	Hierochloë odorata	marigras			3
	Lathyrus vernus	vårerteknapp			10 3 8
	Listera ovata	stortveblad			3
	Orchis mascula	vårmarihand			
	Polystichum braunii	junkerbregne			13 9
	Polystichum lonchitis	taggbregne			6 8
	Pyrola rotundifolia rotundifolia	legevintergrønn			
	Stachys sylvatica	skogsvinerot			8 9
	Veronica fruticans	bergveronika			5
	Equisetum scirpoides	dvergsnelle			
	Equisetum variegatum	fjellsnelle			11
	Juncus triglumis	trillingsiv			11
	Salix reticulata	rynkevier			6
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		2 3 4 6
	Arctomia fascicularis	puteglye			1
	Fuscopannaria ignobilis	skorpefiltlav	NT	2	1 10, 13, 3
	Gyalecta friesii	huldrelav	NT		1 3
	Lobaria amplissima	sølvnever		2	13, 2 3
	Lobaria pulmonaria	lungenever			13
	Lobaria scrobiculata	skrubbenever			13
	Pannaria rubiginosa	kystfiltlav			8
	Pectenia plumbea	vanlig blåfiltlav			10
	Pseudocyphellaria crocata	gullprikklav	VU	1	1 2
Moser	Bazzania tricrenata	småstylte			
	Bazzania trilobata	storstylte			
	Cololejeunea calcarea	spindelmose			
	Cyrtomnium hymenophylloides	hinnetrollmose			6
	Orthothecium rufescens	rødhøstmose			13 6
	Seligeria donniana	holeblygmose			6
	Seligeria tristichoides	radblygmose			6
Sopper	Phellinus chrysoloma	granstokkjuke			6
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuke	NT		
	Phellinus viticola	hyllekjuke			

Avgrensning og arrondering

Hele undersøkelsesområdet foreslås inkludert i et mulig forvaltningsområde. Dette mest pga. arronderingsmessige årsaker, slik at hele lier og delnedbørfelt inkluderes. Dette innebærer at en del fjellareal uten kjente spesielle naturverdier blir inkludert. Et alternativ (som bare beskrives i tekst og ikke vises på kart), ville vært å beskjære forvaltningsområdet mot sør, slik at mye av snaufjellet og den mest høytliggende og småvokste, væreksponte skogen uten kjente naturverdier ble tatt ut. Med unntak av i Nonsdalen, kan det meste av arealene over 300 m o.h. tas ut av denne grunn.

En annen usikkerhet foreligger med planene om for Brønnøy Kalk om et kalkbrudd i øst, rundt 200 m o.h. på nordsiden av Rognvaldselva (se Mjaaseth 2017 for presise grenser). Siden vi ikke gjorde spesielle undersøkelser i forbindelse med disse planene, og det heller ikke er en del av vårt mandat, så vil vi her heller ikke forholde oss til realitetene i disse planene, men bare til definert undersøkelsesområdet og metodikk for verdisetting og avgrensning av forvaltningsareal basert på kjente naturverdier.

Det foreslåtte forvaltningsområdet omfatter et noenlunde sammenhengende skog- og fjellkompleks og inkluderer flere små og middels store landskapsrom. Det er likevel noe to-delt, med konsentrasjoner av naturverdier lengst øst og i nordvest, mens det er mindre naturverdier og mer fattig skog i mosaikk med åpen hei i sentrale deler. I nord er det i stor grad en naturlig grense mot et vassdrag med tilhørende elv og innsjøer. Dette er samtidig også i stor grad grense mot sterkere hogstpåvirket skog og enkelte fysiske inngrep (traktorveg). Også i nordvest er det en ganske klar grense mot mer hogstpåvirket skog.

Andre inngrep

I Svartdalen står et nedlagt gårdsbruk med tilhørende gjengroende innmark. En gammel ferdselsveg går opp til gården fra Ursvatnet. Ei gammel telefonlinje har tidligere gått inn til gården fra vest/nordvest (stort sett borte nå). Dette bruket ble fraflyttet på 1950-tallet (pers. med. grunneier) og de levde primært på geitehold (med tilhørende osteproduksjon). Etter at drifta opphørte har det trolig vært lite husdyrbeite i området.

Ellers er det gjennomgående lite eller ingen fysiske inngrep som er kjent herfra. Det er som nevnt flere plantefelt i området, antagelig fra 1960-tallet og litt tidligere. Mjaaseth (2017) nevner samtidig at disse skal være at stedegen gran og ikke fremmede provenienser. Inntil det nedlagte bruket i Svartdalen har det vært plantet noen popler. Der står det også igjen et bestand av antatt prakthjelm (evt storhjelm). Lokalt ble det observert litt beiteskader på rogn enkelte steder.

Vurdering og verdisetting

Innenfor det foreslåtte forvaltningsområdet er naturverdiene i første rekke knyttet til forekomster med rik granskog, dels kalkskog og dels høgstaudekog (fire kjerneområder, herunder ett som samtidig er gammel granskog). I tillegg er det sparsomme innslag av blant annet boreal regnskog (ett kjerneområde) og rik edellauvskog (ett kjerneområde). Boreal gran-regnskog (EN) og høystaudegranskog (NT) er rødlistede naturtyper (Lindgaard & Henriksen 2011).

De 13 kjerneområdene dekker til sammen 309 dekar, dvs knapt 5 % av totalarealet til det foreslåtte forvaltningsområdet. Verdiene fordeler seg på 7 lokalt viktige (C), 5 viktige (B) og ett svært viktig (A) kjerneområder.

Det ble funnet seks rødlistede arter, herunder regnskogsarten gullprikklav (VU). De andre fordeler seg på litt ulike grupper og miljøer og omfatter et par arter knyttet til gammel granskog; svartsoneskjuge (NT), gubbeskjegg (NT) og huldrelav (NT), arter i edellauvskog/rik lauvskog; alm (VU) og skorpefittlav (NT) samt elvemusling (VU) i vassdrag.

Området har samlet sett en ganske rik karplanteflora, med en del krevende arter knyttet til kalkrik skog og berghamre, dels også myr og kildemiljøer. Flere kalkkrevende moser forekommer og av lav er lungenever-samfunnet lokalt ganske artsrikt. Berggrunnen varierer fra å være til dels sterkt kalkrik der det forekommer kalkspatmarmor, til å være stedvis ganske kalkfattig på amfibolitt. Utenom de avgrensede kjerneområdene består skogen for det meste av bærlyng-furuskog og granskog med blåbær- og svak lågurtvegetasjon. Store områder består av nakent berg og åpen grunnlendt mark, og det finnes små areal med myr.

Skogen er gjennomgående ikke spesielt gammel, og er for det meste i tidlig aldersfase og optimalfase. Bare mindre bestand i nokså avsidesliggende og værutsatte deler virker gammel. Det er plantet litt gran bl.a. i øst, nordøst og rundt Svartdalen i vestre deler. Andelen løvtrær er gjennomgående lav nedenfor den høytliggende, småvokste fjellbjørkeskogen, men det forekommer bl.a. bjørk, rogn, osp, selje, gråor og hegg, samt svært lokalt også alm (VU) og hassel.

Med grunnlag i mangelanalyser for skogvernet (Framstad m.fl. 2016), så dekker foreslått forvaltningsområde i første rekke opp mangler knyttet til kalkrik granskog, i mindre grad også knyttet til kalkrik bjørkeskog og boreale regnskoger, samt "arter av særlig stor forvaltningsinteresse". Den totale graden av mangeloppfyllelse i skogvern vurderes som lav til middels.

Området vurderes som regionalt verdifullt (**). Det er flere lokaliteter med bl.a. regnskog og kalkrik granskog i regionen. Det foreslåtte forvaltningsområdet bør sees i sammenheng med disse.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Ursvatnet. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Ursvatnet, Skårmanddalen sør												-	-	
2 Djupgrun-nvatnet sørvest, Langmyra sørøst												-	-	
3 Rognvardselva, Masterdalen												-	-	
4 Djupgrun-nvatnet sørvest, Rognvalen												-	-	
5 Nonsdalen øvre												-	-	
6 Listtømmåslia øvre	***	*	0	*	0	-	*	**	**	***	*	-	-	*
8 Listtømmåslia øst	**	*	0	0	**	0	**	***	**	***	*	-	-	*
7 Listtømmåslia sørøst												-	-	
9 Styggdalen	***	*	0	*	0	-	*	***	**	***	*	-	-	**
10 Listtømmåslia nord	**	*	0	0	0	0	**	**	**	***	*	-	-	*
11 Storstrandneset øst												-	-	
12 Storstrandneset vest												-	-	
13 Kustiflåget	***	**	?	*	0	*	**	***	**	***	**	-	-	**
Samlet vurdering	**	*	0	*	*	0	**	***	**	**	**	**	***	**

Mangeloppfyllelse

Det er avgrenset 13 kjerneområder, der 6 har kvaliteter knyttet til granskog (mest kalkrik/rik barskog, men også regnskog og gammel barskog, og 2 har kvaliteter knyttet til rik lauvskog (varmekjær og boreal lauvskog). Alle typene er ganske godt dekt opp i fylket. Av internasjonale ansvarstyper så forekommer det boreal regnskog, men den dekker små areal og artsfattig utforming.

En del av den kalkrike granskogen er middelaldrende og/eller tidligere flatehogd/hardt gjennomhogd, og det må forventes at den gradvis restaureres til gammel, kalkrik granskog etter hvert som tiden går hvis den får stå i fred. Deler av denne skogen må også betegnes som lavlandsskog og høybonitets skog.

Forholdsvis få rødlistearter knyttet til skog er dokumentert og forekomstene er sparsomme. Potensialet virker samtidig noe begrenset.

Området vurderes i begrenset grad å dekke opp generelle mangler knyttet til lavlandsskog, høybonitets skog og gammel skog, men i noen grad for kalkrik skog. Potensialet for boreal regnskog vurderes derimot som lavt.

Området er ikke stort nok til å dekke kvaliteter knyttet til storområder.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Ursvatnet

Naturtype - fylkesvis ansvar: Lav mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Lav mangeloppfyllelse

Restaureringsarealer: Middels mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Lav mangeloppfyllelse

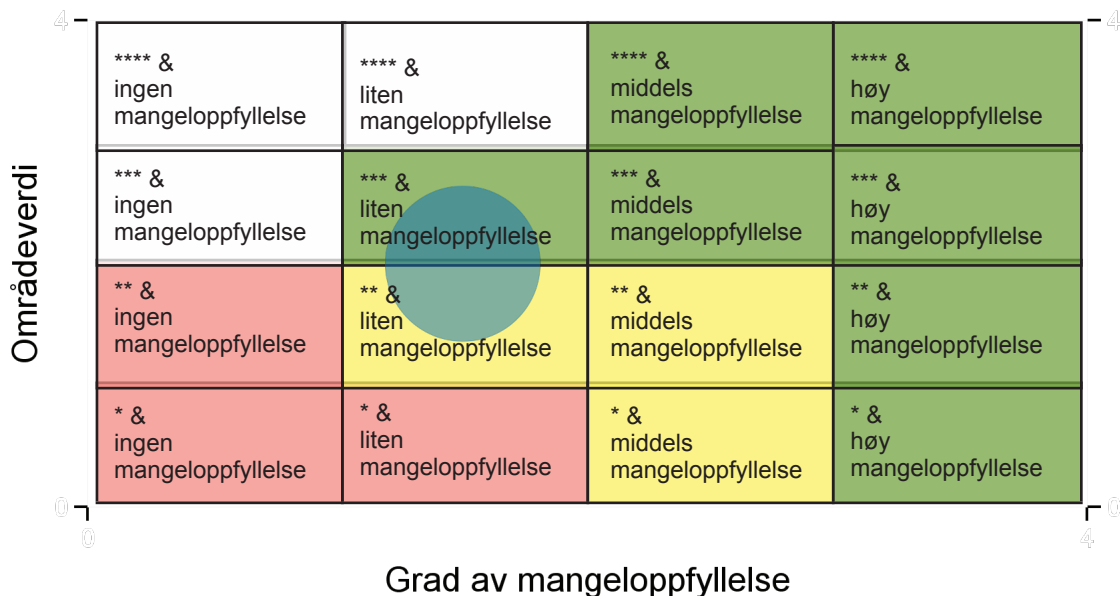
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog): Lav mangeloppfyllelse

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere: Lav mangeloppfyllelse

Storområder: Ingen mangeloppfyllelse

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Lav mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Ursvatnet sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangelloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

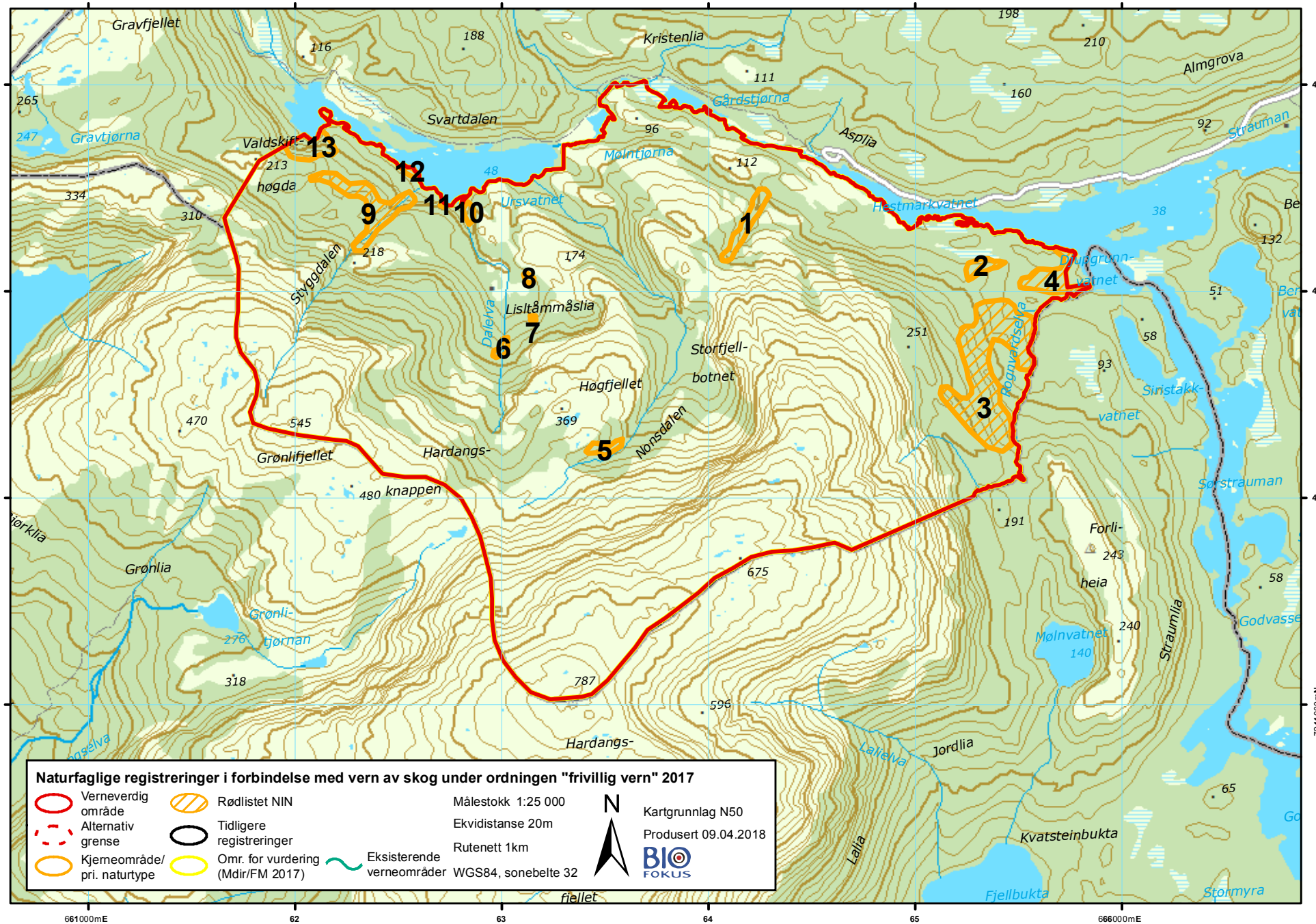
* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangelloppfyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyer. Ligger den blå sirkelen over røde felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

Referanser

- Direktoratet for Naturforvaltning 1991c. Barskog i Midt-Norge. Utkast til verneplan. DN-rapport 1991-1.
- Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.
- Gaarder, G. 1998 Inventering av barskog i Midt-Norge og Buskerud i 1997. Miljøfaglig utredning, rapport 1998:1.
- Gaarder, G., Håpnes, A., Tønsberg, T. & Holien, H. 1997. Boreal regnskog i Midt-Norge. DN-rapport 1997-2. 328 s.
- Korsmo H., Edenius L., Moe B. & Svalastog D. 1993. Inventering av verneverdig barskog i sørlige del av Nordland. NINA Oppdragsmelding 228.
- Mjaaseth, R. M. 2017. Notat fra befarings i Ursvatnet - frivillig vern - 20. september 2017. Fylkesmannen i Nordland. Sak: 2017/2626. 17 s.

Ursvatnet (Brønnøy, Nordland).

Areal 7.067daa, verdi **

Bilder fra området Ursvatnet

*Utsikt fra Høgfjellet og nedover mot Lisltømmåslia og Ursvatnet.
Foto: Geir Gaarder*

Den høye, kalkveggen under Kustiflåget. Foto: Geir Gaarder

Gullprikklav (VU) på rogn. Foto: Ulrike Hanssen

Gammel høystaudegranskog i nordøst. Foto: Ulrike Hanssen